

Anekant Education Society's

Tuljaram Chaturchand College, Baramati

(Autonomous)

DEPARTMENT OF MARATHI

(Faculty of Arts)

Syllabus

M.A. Marathi Part II (2022 Pattern)
SEM IV

Anekant Education Society's

**TULJARAM CHATURCHAND COLLEGE
OF ARTS, SCIENCE & COMMERCE, BARAMATI**

Program Outcomes (POs) for M.A Programme

PO1: Research-Related Skills and Scientific temper:

Infer scientific literature, build a sense of enquiry and be able to formulate, test, analyse, interpret and establish hypothesis and research questions; and to identify and consult relevant sources to find answers. Able to plan and write a research paper/project while emphasizing on academics and research ethics, scientific conduct and creating awareness about intellectual property rights and issues of plagiarism.

PO2: Effective Citizenship and Ethics:

Demonstrate empathetic social concern and equity centred national development and act with an informed awareness of moral and ethical issues and commit to professional ethics and responsibility

PO3: Social competence and communication skills:

Demonstrate ability to accommodate the views of others and present their own opinions and complex ideas, in written or oral form, in a clear and concise manner in group settings. Exhibit thoughts and ideas effectively in writing and orally; communicate with others using appropriate media, build effective interactive and presenting skills to meet global competencies. Elicit views of others, present complex information in a clear and concise and help reach conclusion in group settings.

PO4: Disciplinary Knowledge: Demonstrate comprehensive knowledge and a strong theoretical grounding in their area of work.

PO5: Personal and professional competence:

Perform independently and also collaboratively as a part of a team to meet defined objectives and carry out work across interdisciplinary fields. Execute interpersonal relationships, self-motivation and adaptability skills and commit to professional ethics.

PO6: Self-directed and Life-long learning:

Demonstrate attitudes of being a life-long learner who passionately pursues self determined goals in the broadest context of socio-technological changes. Acquire the ability to engage in independent and life-long learning in the broadest context of socio technological changes.

PO7: Environment and Sustainability:

Understand the impact of the scientific solutions in societal and environmental contexts and demonstrate the knowledge of and need for sustainable development.

PO8: Critical Thinking and Problem solving:

Identify problems by closely examining the situations around them and think holistically

about the phenomena and generate viable solutions to these problems. Exhibit the skill of critical thinking and understand scientific texts and place scientific statements and themes in contexts and also evaluate them in terms of generic conventions. Identify the problem by observing the situation closely, take actions and apply lateral thinking and analytical skills to design the solutions.

Programme Specific Outcomes (PSOs)

- PSO1.** मराठी भाषा आणि वाङ्मयाविषयीचे प्रगत ज्ञान होईल.
- PSO2.** विविध माध्यमांमध्ये भाषा अभ्यास व उपयोजनाच्या संधी विकसित होतील. तसेच समकालीन वाङ्मयीन प्रवाहांचे व्यवस्थित आकलन होईल.
- PSO3.** वाङ्मयीन व सामाजिक प्रश्नांसंबंधी विचार करण्याची जाण वाढीस लागेल.
- PSO4.** साहित्याच्या लक्षणांबाबत विचारांची आणि वाङ्मयीन मूल्यमापनाच्या दृष्टीची समज विकसित होईल.
- PSO5.** साहित्याभ्यासाच्या संदर्भात प्रस्तुत- अप्रस्तुतेची जाण निर्माण करण्यास मदत होईल.
- PSO6.** विद्यार्थ्यांची चिकित्सक अभ्यासाची क्षमता विकसित होईल.
- PSO7.** विशिष्ट कालखंडातील साहित्याच्या अभ्यासाच्या व्याप्ती बद्दल विद्यार्थ्यांची जाण वाढीस लागण्यास मदत होईल.
- PSO8.** साहित्यकृतीच्या, साहित्यप्रकारांच्या, तौलनिक अभ्यासाची दिशा, व्याप्ती व मर्यादा याबाबतीत समज निर्माण होण्यास मदत होईल.
- PSO9.** साहित्याविषयीची प्राचीन, मध्ययुगीन, आधुनिक, भारतीय व पाश्चात्य विचारांबाबत समज वाढविण्यास मदत होईल.
- PSO10.** साहित्याच्या अभ्यासातून विद्यार्थ्यांच्या सूक्ष्म, विश्लेषक व चिकित्सक अभ्यास करण्याच्या क्षमतेमध्ये वाढ होईल.
- PSO11.** भाषेचे विविध व्यवहार आणि साहित्याच्या संदर्भातील भाषा व्यवहार याविषयीची आकलनाची क्षमता विकसित होईल.
- PSO12.** विद्यार्थ्यांची भाषिक अभिव्यक्ती सुधारण्यास तसेच पर्यायाने समाजाची भाषिक अभिवृद्धी विकसित होण्याची प्रक्रिया सुरू होईल.
- PSO13.** लेखन- संपादन, लेखन -विद्या, भाषांतर, रूपांतर, अनुवाद, वक्तृत्व कला, नाट्यकला, या अभिव्यक्तीच्या आविष्कार प्रकार व प्रक्रियांविषयी तसेच त्यासंबंधीची माहिती होईल.
- PSO14.** लेखकाच्या समग्र लेखक म्हणून अभ्यासाची जाण विकसित होईल तसेच विविध साहित्य प्रवाहांची माहिती होईल व अशा अभ्यासाच्या आकलनक्षमतेत वाढ होईल.
- PSO15.** समीक्षा आणि उपयोजित समीक्षा याविषयी योग्य समीक्षादृष्टी तयार होण्यास मदत होईल तसेच समीक्षा करण्याची क्षमता विकसित होईल.
- PSO16.** विद्यार्थ्यांची संशोधक वृत्ती व संशोधन करण्याची क्षमता विकसित होईल.
- PSO17.** एक जबाबदार नागरिक या दृष्टीने नैतिक व सामाजिक मूल्ये, साहित्य व सांस्कृतिक मूल्ये, राष्ट्रीय मूल्यांचे संवर्धन पर्यावरण संरक्षण व संवर्धन, समाजभान याविषयीची विद्यार्थ्यांची जाणीव विकसित होईल.

Department of Marathi
M.A. Part II Semester IV
Syllabus
Course Structure For M.A. Marathi Part II, Semester IV

Semester	Paper Code	Paper	Title of Paper	N of Credit
IV	PAMR241	5	प्रसारमाध्यमे आणि साहित्य व्यवहार	4
IV	PAMR242	6	साहित्य समीक्षा व संशोधन	4
IV	PAMR243	7	विशेष लेखकाचा अभ्यास (आधुनिक) – डॉ.सदानंद देशमुख	4
IV	PAMR244	8	साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास	4

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and
Commerce, Baramati**

Autonomous

Academic Year 2023-2024

Course Structure For M.A. II MARATHI

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
IV	PAMR 241	प्रसारमाध्यमे आणि साहित्य व्यवहार	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.I MARATHI (w.e. from June, 2023)

Academic Year 2023-2024

Class : M.A. II (MARATHI- Semester- IV)

Paper Code: PAMR241

Paper : 5

Title of Paper : प्रसारमाध्यमे आणि साहित्य व्यवहार

Credit : 4

No. of lectures: 60

A) Course Objectives:

1. प्रसारमाध्यमाकरिता आवश्यक लेखन कौशल्याची माहिती होईल.
2. प्रसारमाध्यमात सेवेची संधी मिळविण्याकरिता विद्यार्थ्यांची भाषिक क्षमता विकसित होईल.
3. विद्यार्थ्यांना एका साहित्य प्रकारातून दुसऱ्या साहित्य प्रकारात रुपांतर करण्याची क्षमता विकसित होईल.
4. प्रसारमाध्यमाचे समाजातील महत्त्व लक्षात येईल.
5. दृक श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन करण्याची क्षमता विकसित होईल.
6. सर्जनशील लेखनाचे स्वरूप लक्षात येईल.
7. आंतरजालावरील मराठी लेखन करण्याचे कौशल्य विकसित होईल.

B) Course Outcome:

1. प्रसारमाध्यमाकरिता आवश्यक लेखन कौशल्याची माहिती होते.
2. प्रसारमाध्यमात सेवेची संधी मिळविण्याकरिता विद्यार्थ्यांची भाषिक क्षमता विकसित होते.
3. विद्यार्थ्यांना एका साहित्य प्रकारातून दुसऱ्या साहित्य प्रकारात रुपांतर करण्याची क्षमता येते.
4. दृक श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन करण्याची क्षमता विकसित होते .
5. आस्वादात्मक लेखनाचे स्वरूप आणि लेखनातील विविधता लक्षात येते.
6. आंतरजालावर मराठी लेखन करतील.
7. परीक्षण, मूल्यमापन, समीक्षा इत्यादि. लेखनाचे आकलन होईल.

TOPICS/CONTENTS:

घटक	तपशील	श्रेयांक	तासिका
१	श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन १.१) श्राव्य माध्यमांचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये २.१) श्राव्य माध्यमातील विविध लेखन प्रकारांचा परिचय ३.१) दृकश्राव्य माध्यमाचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये ४.१) दृकश्राव्य माध्यमातील विविध लेखन प्रकारांचा परिचय	१	१५
२	जाहिरातलेखन जाहिरात २.१) जाहिरातलेखन संकल्पना स्वरूप व वैशिष्ट्ये २.२) मुद्रित माध्यमांसाठी जाहिरात लेखन ३.३) श्राव्य माध्यमासाठी जाहिरात लेखन ४.४) दृकश्राव्य माध्यमांसाठी जाहिरात लेखन	१	१५
३	पटकथालेखन ३.१) पटकथा लेखन स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये ३.२) माध्यमनिहाय पटकथा लेखनाचे स्वरूप ३.३) दृकश्राव्य माध्यमांसाठी पटकथा लेखन ३.४) चित्रपट माध्यमांसाठी पटकथा लेखन आंतरजाल माध्यमांसाठी लेखन ३.५) विविध साहित्य प्रकारावर(कथा, कादंबरी, नाटक) आधारित पटकथा लेखन	१	१५
४	आंतरजालवरील मराठी लेखन ४.१.) आंतरजालावरील मराठीविषयक लेखनाचे स्वरूप ४.२.) नोंदीलेखन ४.२.१) मराठी विश्व कोश नोंदीलेखन ४.२.२.) विकिपीडियावर नोंदीलेखन	१	१५

४.३) आंतरजालावरील मराठी संकेतस्थळांचा परिचय		
४.३.१) राज्य मराठी विकास संस्था		
४.३.२) महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ		
४.३.३) भाषा संचालनालय		
४.३.४) मराठी भाषा विभाग महाराष्ट्र शासन		
४.३.५) मराठी साहित्य परिषद पुणे		
४.३.६) विश्वकोश मंडळ		

प्रात्यक्षिक –

- १) कथा/ कादंबरी/ नाटक साहित्य प्रकारावर आधारित पटकथा लेखन
- २) प्रत्यक्ष आंतरजालवरील मराठी लेखन

संदर्भ ग्रंथ

- १) नाटककारांची कला- जी. बी. प्रिस्ले
- २) खेळ नाटकाचा- राजीव नाईक
- ३) संपादन स्वरूप आणि कार्य- यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
- ४) बातमीची कार्यक्षेत्रे- यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
- ५) दूरदर्शन साठी लेखन- केशव केळकर
- ६) जाहिरातीचे युग -केशव केळकर
- ७) सर्जनात्मक लेखन- आनंद पाटील
- ८) पत्रकारितेचा स्वभाव- ल. ना. गोखले
- ९) पत्रकारिता स्वरूप आणि चिकित्सा- महावीर जोधळे
- १०) वैखरी- डॉ. अशोक केळकर
- ११) जाहिरात शास्त्र- डॉ. वंदना खेडेकर
- १२) मराठी चित्रपटाची पटकथा- डॉ. अनिल सपकाळ
- १३) पटकथालेखन- डॉ. रंजना नेमाडे
- १४) दूरदर्शन आणि प्रसारमाध्यमे- केशव साठे
- १५) मराठी साहित्य काही लेखन बंद- डॉ. सुधाकर शेलार
- १६) www.google.com

Choice Based Credit System Syllabus (2022 Pattern)

(As Per 2022 Pattern)

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: M.A. II (Sem IV)

Subject: MARATHI

Course: Theory

Course Code: PAMA241

Title of Course : प्रसारमाध्यमे आणि साहित्य व्यवहार

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

Course Outcomes	Programme Outcomes (POs)							
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
CO 1	2	2	1	3	1	2	1	2
CO 2	2	2	2	2	2	1	2	1
CO 3	2	2	2	3	2	2	1	2
CO 4	2	2	2	2	2	2	1	2
CO 5	2	2	2	2	2	2	1	1
CO 6	1	2	3	2	2	2	1	1
CO 7	2	1	2	2	1	1	2	1

Justification for the mapping

PO1: Research Related Skill

CO3 : प्रसारमाध्यमे आणि साहित्य व्यवहार या विषयाच्या अभ्यासामुळे विविध साहित्य प्रकारचे प्रसारमाध्यमांसाठी अनुवाद किंवा पटकथा लेखन करेल.त्यासाठी अभ्यासामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये चिकित्सक वृत्ती विकसित होईल. संशोधनात्मक अभ्यासपूर्ण लेख निर्माण होतील.

PO3: Social Competence and communication skills:

CO6: विविध प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये विकसित झाल्यामुळे आंतरजालावर समाजातील विविध प्रश्न, समस्या , ऐतिहासिक घटना यांवर अभ्यासपूर्ण ब्लॉग लेखन करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल.

PO4: Disciplinary Knowledge

CO4: दृक श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन करताना छायाचित्र, चित्रे, व्हिडिओ ऑडीओ इत्यादी गोष्टींचा योग्य वापरचे ज्ञान होऊन गुणवत्तापूर्ण निर्मिती करण्यास सक्षम होईल.

CO7 : चित्रपट, मालिका, यांच्यासाठी साहित्य प्रकारावर आधारित पटकथा लेखन करण्याचे कौशल्ये विकसित होईल.

PO5: Personal and professional competence

CO 1: प्रसारमाध्यमे आणि साहित्याव्यवहार यांच्या अभ्यासामुळे भाषिक क्षमता विकसित होऊन मुद्रित आणि दृक-श्राव्य प्रसारमाध्यमांमध्ये लेखन करण्यासाठी संधी प्राप्त होईल.

CO2:विद्यार्थ्यांमध्ये भाषिक क्षमतेचा विकास झाल्यामुळे ते भाषेचा प्रभावीपणे वापर करू शकतात. त्यामुळे प्रसारमाध्यमांमध्ये काम करण्याच्या त्यांना विविध संधी मिळेल.

CO8: विविध प्रसामाध्यामांसाठी जाहिरात निर्मितीचे कौशल्ये प्राप्त झाल्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या विचारशीलता,समर्पण आणि व्यवस्थित काम करण्याची मानसिकता निर्माण होईल .त्यमुळे जाहिरात निर्मितीच्या क्षेत्रात काम करण्यास सक्षम होईल.

PO6: Self- directed and life –long learning

CO5 : आस्वादात्मकलेखनाचे स्वरूप व त्यातील विविधता याच्या अभ्यासामुळे त्या अनुषंगाने लेखन निर्मिती करण्यास विद्यार्थी सक्षम होईल.

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati**

(Autonomous)

Course Structure for M.A. II MARATHI

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
IV	PAMR242	साहित्य समीक्षा व संशोधन	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A. II Marathi (w.e.f. June, 2023)
Academic Year 2023-2024

Class : M.A. II Marathi (Semester- IV)

Paper Code: PAMR- 242

Paper : VI

Title of Paper : साहित्य समीक्षा व संशोधन

Credit : 4 credits

No. of lectures: 60

A) Course Objectives:

१. संशोधनाची संकल्पना, प्रयोजने आणि विविध संशोधनपध्दती समजाऊन घेणे.
२. वाङ्मयीन संशोधनाच्या विविध अभ्यासक्षेत्रांचा परिचय करून घेणे. त्याचा संशोधन विषयाशी संबंध शोधणे.
३. आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधनाचे स्वरूप, उद्दिष्टे व महत्त्व समजाऊन घेणे.
४. मराठी साहित्य संशोधकांची परंपरा समजाऊन घेणे.
५. संशोधन करण्याची दृष्टी व क्षमता विकसित करणे.
६. आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन विद्यार्थ्यांना समजून येईल.
७. संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे समजून सांगणे.

B) Course Outcome:

१. मराठी साहित्य संशोधन परंपरा समजेल.
२. वाङ्मयीन संशोधनाच्या विविध अभ्यासक्षेत्रांचा परिचय होईल.
३. संशोधनाची दृष्टी व क्षमता विकसित होईल.
४. संशोधकास संशोधनातील नव्या दृष्टीकोनाबद्दलचा परिचय व अंतर्भाव संशोधनात करता येईल.
५. संशोधन करण्याची दृष्टी व क्षमता विकसित करता येतील.
६. आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन विद्यार्थ्यांना समजून येईल.
७. संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे समजून घेता येतील.

TOPICS/CONTENTS:

- घटक ५ — संशोधन: संकल्पना व स्वरूप** १५ तास
- ५.१ संशोधनाची संकल्पना प्रेरणा, प्रयोजने
 - ५.२ संशोधकाच्या अंगी असणारे गुण
 - ५.३ संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे
 - ५.४ संशोधनाची साधने—पुस्तके, नियतकालिके, वृत्तपत्रे, कोशवाङ्मय, सूचिवाङ्मय, हस्तलिखित, शिलालेख, ताम्रपट इ.
- घटक ६ — वाङ्मयीन संशोधनाची अभ्यासक्षेत्रे** १५ तास
- ६.१ साहित्यकृती निष्ठ संशोधन
 - ६.२ वाङ्मय प्रकारनिष्ठ संशोधन
 - ६.३ प्रवास वर्णनात्मक साहित्यकृतीचे संशोधन
 - ६.४ लेखकांचा अभ्यास
 - ६.५ कालखंडाचा अभ्यास
 - ६.६ भाषिक संशोधन
 - ६.७ लोकसाहित्य विषयक संशोधन
 - ६.८ तौलनिक साहित्याभ्यास
 - ६.९ वाङ्मयोतिहासासंबंधी संशोधन
 - ६.१० माध्यमांतर झालेल्या साहित्यकृतीचे संशोधन
 - ६.११ शैलीशास्त्रीय संशोधन
 - ६.१२ अनुवादित / भाषांतरीत साहित्याचे संशोधन
 - ६.१३ विज्ञानसाहित्य संशोधन: काही अनुबंध
- घटक ७ — आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन** १५ तास
- ७.१ साहित्य आणि तत्त्वज्ञान
 - ७.२ साहित्य आणि समाजशास्त्र
 - ७.३ साहित्य आणि मानसशास्त्र
 - ७.४ साहित्य आणि संस्कृती
 - ७.५ साहित्य आणि सौंदर्यशास्त्र
 - ७.६ साहित्य आणि इतिहास
 - ७.७ साहित्य आणि राज्यशास्त्र
 - ७.८ साहित्य आणि अर्थशास्त्र व इ. ज्ञानशाखांशी अनुबंध

- ८.१ लोकसाहित्याचे संशोधन
- ८.२ भाषाविषयक संशोधन
- ८.३ मध्ययुगीन वाङ्मयाचे संशोधन
- ८.४ मराठीचे पाश्चात्य संशोधन
- ८.५ शोधनिबंधाची लेखनपध्दती—स्वरूप वैशिष्ट्ये
- ८.६ पदवी संशोधनाची लेखन पध्दती स्वरूप व दक्षता
- ८.७ वैचारिक साहित्याचे संशोधन : काही दिशा

संदर्भग्रंथ

१. भाषा व—साहित्य संशोधन: खंड १,२,३— १९८९ संपा वसंत स. जोशी, म.ना.अदवंत, गं. ना. जोगळेकर व इतर संपादक, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे
२. शोध निबंधाची लेखनपद्धती— दु.आ. २००६, स.गं.मालशे, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन मुंबई
३. मराठी साहित्य संशोधन: स्वरूप आणि दिशा १९९५, श.रा.राणे, का.स.वाणी म.प्र.अ.संस्था धुळे,
४. मराठी साहित्य संशोधन: नव्या दिशा २००६, संपादक— अविनाश आवलगावकर ,प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
५. साहित्याचा अभ्यास— डॉ.र.बा.मंचरकर सद्भावना ग्रंथ २००३ चं.वि.जोशी व इतर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
६. संशोधनाची क्षितिजे— वि.भि.कोलते , गौरव ग्रंथ, १९८५, भा.ल.भोळे संपादक, अमेय प्रकाशन नागपूर,
७. प्राचीन मराठी हस्तलिखिते: संशोधन आणि संपादन १९९२, श्री.रं.कुलकर्णी,का.स.वाणी व मराठी प्र.अ.संस्था, धुळे.
८. मराठी प्रबंध सूची — व.वि. कुलकर्णी, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर
९. मराठी साहित्य संशोधन— १९९८, म.पां.भावे, श्रीहरी भिडे, पद्माकर शिरवाडकर (संपादक) महाराष्ट्र साहित्य परिषद, ठाणे
१०. शोधविज्ञान कोश — १९८५ दु. का.संत, पुणे विद्यार्थिगृह प्रकाशन, पुणे
११. मराठी संशोधनविद्या — डॉ. उषा देशमुख, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे १९९४
१२. साहित्य शोधणी — डॉ. उषा देशमुख, नीहारा प्रकाशन, पुणे १९८९
१३. साहित्यसमीक्षा आणि पारिभाषिक संज्ञा— वसंत दावतर, म.रा.सा.सं.मंडळ, मुंबई,
१४. संशोधन पद्धती — प्रक्रिया आणि अंतरंग — डॉ.दु.का.संत, अनाथ विद्यार्थिगृह प्रकाशन, पुणे—१९६६

१५. संशोधन: स्वरूप आणि पद्धती— संपादक: डॉ.सु.रा.चुनेकर, रंगनाथ पठारे, शि.प्र. संस्था, संगमनेर—१९८३
१६. लोकसाहित्य शोध व समीक्षा — रा.चिं.ढेरे
१७. मराठीचे परदेशी अभ्यासक — रा.चिं.ढेरे व इतर, ललित १९९३
१८. संशोधन: सिद्धांत व पद्धती — सदा कऱ्हाडे
१९. लोकसाहित्य मीमांसा — भाग १,२ — डॉ. विश्वनाथ शिंदे
२०. लोकसाहित्य स्वरूप व विवेचन — कालभूत
२१. वाङ्मयीन विद्वता — दु. का. संत
२२. लोकसाहित्याचे स्वरूप— डॉ. तारा भवाळकर
२३. लोकगीतांचे माझे स्मरण — डॉ. य.ग. शिंदे
२४. लोकमानसातील पारंपरिक कोळीगीते — शेटये/जगदीश संसारे/रामचंद्र—वरड
२५. लोकसाहित्य दर्शन — (संपा.) डॉ. रमेश देवरे
२६. लोकसाहित्याच्या अभ्यासदिशा — डॉ. तारा भवाळकर
२७. लोकसाहित्यातील कुटुंब चित्रण — डॉ. लता महाजन
२८. लोकसाहित्यातील स्त्रीजीवन — डॉ. भारती रेवडकर
२९. संशोधनप्रदीप — डॉ. वेदश्री थिगळे
३०. संशोधन वाटा आणि वळणे: डॉ. सुधाकर ोलार
३१. साहित्य संशोधन व समीक्षा: डॉ. राजेंद्र सलालकर, हर्मिस प्रकाशन
३२. कथात्मक साहित्य आणि चित्रपट रूपांतर प्रक्रिया: डॉ. बालाजी घारूळे, हर्मिस प्रकाशन
३३. कुंकू ते दुनियादारी: डॉ. राजेंद्र थोरात, चपराक प्रकाशन पुणे.
३४. कादंबरी निर्मिती प्रक्रिया विशेषांक — संपादक बाळासाहेब धोंगडे
३५. मराठी कादंबरी : आशय आणि आविष्कार — दत्ता घोलप
३६. कविता संदर्भ आणि दृष्टिकोन — आशुतोष पाटील
३७. मराठी कथा : रंग आणि रूप — रणधीर शिंदे
३८. स्त्रीवाद म्हणजे काय? — वंदना महाजन

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: MA II (Sem IV)

Course: Theory

Subject: MARATHI

Course Code: PAMR- 242

Title of Course : साहित्य समीक्षा व संशोधन

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

Course Outcomes	Programme Outcomes (POs)							
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
CO 1	2	2	2	3	2	2	2	2
CO 2	3	2	3	2	1	2	1	2
CO 3	2	3	2	2	2	1	2	2
CO 4	2	2	2	2	2	3	2	2
CO 5	2	2	3	1	3	2	2	2
CO 6	2	3	2	2	2	1	1	3
CO 7	2	2	2	1	1	2	2	2
CO 8	1	2	2	2	2	2	1	1

Justification for the mapping

PO1: Research Related Skill

CO2 : साहित्य संशोधनाबद्दलची जाण वाढीस लागते व साहित्याचा अभ्यास विविध दृष्टिकोनातून करण्याची क्षमता विकसित होते.

PO2: Effective Citizenship and Ethics

CO3 : साहित्य संशोधनाच्या अभ्यासाने विद्यार्थी जीवनात जीवन मूल्यांचे व कलामूल्यांचे संस्कार होतील व जबाबदार नागरिकत्वाची जाणीव निर्माण होईल.

PO3: Social Competence and communication skills:

CO5 : लेखक,वाचक,रसिक समीक्षक संशोधक साहित्यकृती यांच्यातील अनुबंध समजल्यामुळे सामाजिक क्षेत्रात संवादाची कौशल्ये विकसित होतात व आत्मविश्वास वाढतो. संशोधन करण्याची दृष्टी व क्षमता विकसित होते.

PO4: Disciplinary Knowledge

CO1: साहित्य संशोधनाच्या विविध पद्धती आणि परंपरा व दृष्टिकोन यांचा अभ्यास होईल.

PO5: Personal and professional competence:

CO5: समीक्षादृष्टी संशोधनदृष्टी विकसित झाल्यामुळे स्वतःचे मत ठामपणे मांडण्याची वृत्ती वाढीस लागते. व विविध क्षेत्रामध्ये समीक्षणात्मक लेखनाच्या संधी मिळत जातात.

PO6: Self- directed and life –long learning

CO4 : संशोधनातील नव्यादृष्टिकोनामुळे लेखनाची स्वतंत्र शैली विकसित होईल. व जीवन विषयक जाणीव वाढीस लागेल.

PO7: Environment and Sustainability:

CO3 : साहित्याच्या आकलनाने निसर्ग, सभोवताल व त्यातून पर्यावरण विषयक सजग जाणीव वाढीस लागेल.

PO8: Critical Thinking and Problem solving:

CO6 : संशोधन करण्याच्या वृत्तीमुळे सखोल अभ्यास व चिकित्सा करण्याची सवय लागते. व आंतर्विद्याशाखीय दृष्टिकोन तयार होतो.व विद्यार्थी समस्येचे निराकरण करायला शिकतात.

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati**

(Autonomous)

Academic Year 2023-2024

Course Structure For M.A.II MARATHI

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
IV	PAMR 243	विशेष लेखकाचा अभ्यास(आधुनिक) - डॉ.सदानंद देशमुख	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.II MARATHI (w.e. from June, 2023)

Academic Year 2023-2024

Class : M.A. II (MARATHI- Semester- IV)

Paper Code: PAMR243

Paper : 4

title of Paper : विशेष लेखकाचा अभ्यास (आधुनिक)
सदानंद देशमुख

Credit : 4

No. of lectures: 60

A) Course Objectives:

- १) लेखकाचे वाङ्मयीन आकलन व लेखकाच्या व्यक्तिमत्त्वाची जडणघडण लक्षात घेणे.
- २) साहित्याची सांस्कृतिक व वाङ्मयीन निर्मिती- स्वरूप व प्रेरणा समजावून घेणे
- ३) लेखकाचा कालखंड व त्याची साहित्य निर्मिती यातील संबंधाचा शोध घेता येईल.
- ४) लेखकाच्या साहित्यातील कालतत्त्व व चिरंतनतत्त्व यांचा मागोवा घेता येईल.
- ५) साहित्य निर्मितीचा क्रम लक्षात घेऊन लेखकाच्या लेखनातील परिवर्तनाचा विचार यांचा अभ्यास होईल.
- ६) साहित्य निर्मितीचे वैविध्य व त्यातील लेखकाचे स्थान याचा शोध घेणे.
- ७) विविध वाङ्मय कृतीतून लेखकाचे योगदान व त्याचे तौलनिक आकलन करणे.

B) Course Outcome:

- १) लेखकाची जडण घडण विद्यार्थ्यांला समजून घेता येईल.
- २) लेखकाच्या साहित्य निर्मितीमागे प्रेरणा, प्रवृत्ती, आणि प्रवाहांची माहिती होईल.
- ३) लेखकाच्या सामाजिक, सांस्कृतिक, वाङ्मयीन परिस्थितीचे आकलन होईल.
- ४) विद्यार्थ्यांचा जीवनाकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन विकसित होईल.
- ५) लेखकाची जीवननिष्ठा व त्याचे साहित्य निर्मितीवरील परिमाण यांचा अभ्यास होईल.
- ६) मराठी साहित्यातील लेखकाचे योगदान व त्यांच्या साहित्यकृतीचे वाङ्मयीन आकलन समजेल.
- ७) ग्रामीण जीवनाचा बदलत्या परिप्रेक्षातून अभ्यास होईल.

TOPICS/CONTENTS:

घटक	तपशील	श्रेयांक	तासिका
१	सदानंद देशमुख यांचे कथासंग्रह- <ul style="list-style-type: none">• लचांड• उठावण• आधारवड• खुंदळघास• महालूट• मेळवन• रगडा	१	१५
२	काव्यलेखन <ul style="list-style-type: none">• गावकळा	१	१५
३	सदानंद देशमुख यांच्या कथालेखन व कविता : स्वरूप, लेखन शैली	१	१५
४	सदानंद देशमुख यांचे वाड.मयीन योगदान	१	१५

संदर्भ ग्रंथ -

- १) लचांड - सदानंद देशमुख
- २) उठावण - सदानंद देशमुख
- ३) आधारवड- सदानंद देशमुख
- ४) खुंदळघास- सदानंद देशमुख
- ५) महालूट- सदानंद देशमुख
- ६) मेळवन - सदानंद देशमुख
- ७) रगडा - सदानंद देशमुख
- ८) गावकळा- सदानंद देशमुख सुविद्या प्रकाशन, पुणे
- ९) कादंबरी स्वरूप व समीक्षा- द. भि . कुलकर्णी
- १०) मराठी कादंबरी समीक्षा- डॉ. तानाजी भाऊ पाटील
- ११) मराठी कादंबरी समाजशास्त्रीय समीक्षा डॉ. रवींद्र ठाकूर
- १२) ग्रामीण-प्रादेशिक मराठी कादंबऱ्यातील बोलीभाषा- डॉ. सुनील खामगळ
- १३) साहित्य समीक्षा आणि आस्वाद- डॉ. दादा मोरे
- १४) साहित्य समीक्षा स्वरूप आणि विकास- ना. वा. गोडबोले, ग.ना.जोगळेकर
- १५) मराठी साहित्य समाज आणि संस्कृती आनंद यादव
- १६) ग्रामीण साहित्य एक चिंतन – द. ता. भोसले

Choice Based Credit System Syllabus (2022 Pattern)
Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: MA II (Sem III)

Subject: MARATHI

Course: Theory

Course Code: PAMR- 243

Title of Course : विशेष लेखकाचा अभ्यास
(आधुनिक)डॉ.सदानंद देशमुख

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

Course Outcomes	Programme Outcomes (POs)							
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
CO 1	3	2	2	2	2	2	2	2
CO 2	2	3	2	2	1	2	1	3
CO 3	3	3	2	2	2	1	2	3
CO 4	2	3	3	3	3	2	1	2
CO 5	2	2	2	2	3	2	3	1
CO 6	2	2	3	2	2	3	1	2
CO 7	3	2	2	1	2	1	2	2
CO 8	3	2	2	2	1	2	1	2

Justification for the mapping

PO1: Research Related Skill

Co3.. 'एका लेखकाचा अभ्यास' या समीक्षा पद्धतीचा परिचय होईल विशिष्ट लेखकाची निवड कशी करावी हे समजून येईल.

PO2: Effective Citizenship and Ethics

Co2.एका लेखकाच्या साहित्य निर्मितीच्या अभ्यासातून सामाजिक आकलनाचा अभ्यास होईल.

PO3: Social Competence and communication skills:

Co6 एका लेखकाच्या साहित्यातील ग्रामीण जीवनाचा सामाजिक दृष्टिकोनातून विद्यार्थ्यांचा व्यापक अभ्यास होईल.

PO5: Personal and professional competence:

Co4. जागतिकीकरणाचा ग्रामीण जीवनावर पडणाऱ्या प्रभावामुळे बदलत्या सामाजिक संदर्भ यांचा व्यक्तिगत व सामाजिक पातळीवरील परिणामांचा अभ्यास करता येईल.

PO6: Self- directed and life –long learning

Co 6 एका लेखकाच्या स्वतंत्र अभ्यासक्रमातून त्याची व्यक्तिमत्त्वाचे विविध पैलू समजतील.

PO7: Environment and Sustainability:

Co5 . ग्रामीण जीवनाचा, परिसराचा नैसर्गिक पर्यावरणाच्या दृष्टिकोनातून विद्यार्थ्यांचा अभ्यास होईल.

PO8: Critical Thinking and Problem solving:

Co7 एका लेखकाच्या साहित्यकृतींच्या अभ्यासातून विद्यार्थ्यांचा जीवनाकडे पाहण्याचा सकारात्मक दृष्टिकोन तयार होईल. वाङ्मयीनमुल्य आत्मसात करून विचारशीलता निर्माण होईल.

Anekant Education Society'

Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce, Baramati

(Autonomous)

Academic Year 2023-24

Course Structure For M.A. Part II (Marathi)

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
IV	PAMR244	साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.II MARATHI (w.e. from June, 2023)

Academic Year 2023-24

Class : M.A. Part II (Marathi – Semester - IV)

Paper Code : PAMR 244

Paper : 8

Credit : 4

Title of Paper : साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

No. of Lectures : 60

A) Course Objectives :

1. साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप व महत्त्व समजाऊन देणे.
2. साहिती व समाज यांचा अनुबंध लक्षात आणून देणे.
3. साहित्यनिर्मिती व लेखकाचे व्यक्तिमत्त्व यांचा परस्परसंबंध तपासणे
4. साहित्यनिर्मितीवरील विविध चळवळींचा प्रभाव तपासणे.
5. समाज, संस्कृती आणि साहित्यपरंपरेचा अनुबंध तपासणे.
6. साहित्य निर्मिती वरील वाड्मयीन राजकीय, सामाजिक चळवळीचा प्रभाव समजून देणे.
7. साहित्य वाचन अर्वाचीन काळातील बदलती वाड्मयीन अभिरुची समजावून सांगणे.

B) Course Outcome :

1. विद्यार्थ्यांना मराठीतील साहित्याचे सामाजिक स्वरूप लक्षात येईल.
2. साहित्य आणि समाज यांचा परस्परसंबंध लक्षात येईल.
3. महाराष्ट्रात घडलेल्या घडामोडी व त्याचा साहित्यनिर्मितीवरील झालेला परिणाम लक्षात येईल.
4. साहित्यनिर्मितीवरील विविध चळवळींचा प्रभाव तपासता येईल.
5. समाज, संस्कृती आणि साहित्यपरंपरेचा अनुबंध लावता येईल.
6. साहित्य निर्मिती वरील वाड्मयीन राजकीय, सामाजिक चळवळीचा प्रभाव लक्षात येईल.
7. साहित्य वाचन अर्वाचीन काळातील बदलती वाड्मयीन अभिरुची लक्षात येईल.

Topics/Contents :

घटक	तपशील	श्रेयांक	तासिका
१.	साहित्य आणि समाज : सहसंबंध १:१ साहित्य आणि समाज : परस्परसंबंध १:२ समाज, संस्कृती आणि साहित्यपरंपरा १:३ समाजाचे साहित्यातील प्रतिबिंब १:४ सामाजिक वृत्ती-प्रवृत्ती, युगधर्म आणि साहित्यातील आशय व अभिव्यक्ती	१	१५
२.	साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप २:१ साहित्याच्या अभ्यासाचे स्वरूप : विविध दृष्टिकोन २:२ साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप : समाजशास्त्रीय भूमिका २:३ साहित्याच्या सामाजिक अभ्यास : भूमिका व व्याप्ती २:४ साहित्याचा सामाजिक अभ्यास : जीवनमूल्य आणि कलामूल्य यांचे संबंध	१	१५
३.	समाज आणि लेखक : सहसंबंध ३:१ समाज आणि लेखकाचे व्यक्तिमत्व ३:२ साहित्य निर्मिती आणि लेखकाचे व्यक्तिमत्व ३:३ साहित्य निर्मिती वरील वाड्मयीन राजकीय सामाजिक चळवळीचा प्रभाव ३:४ लेखकाची मातृभाषा आणि भाषिक क्षमता	१	१५
४.	साहित्य आणि वाचक ४:१ साहित्य वाचन : मध्ययुगीन परंपरा ४:२ साहित्य वाचन अर्वाचीन काळातील बदलती वाड्मयीन अभिरुची ४:३ सामाजिक वाटचालीचे साहित्य वरील परिणाम ४:४ साहित्याचे समाजावरील परिणाम	१	१५

प्रात्यक्षिक – १) सामाजिक आशयाच्या साहित्यावर गटचर्चा करणे.
२) पुस्तक परीक्षण

संदर्भ ग्रंथ :-

- १ मराठी वाड्मयाचा इतिहास - महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे.
- २ मराठी वाड्मयाचा इतिहास खंड १ ते ७ – अ. ना. देशपांडे
- ३ प्रदक्षिणा भाग १ व २ - महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे
- ४ एकोणिसाव्या शतकातील सुधारणावाद व मराठी साहित्य – डॉ. सुधाकर शेलार
- ५ साहित्य सर्जन आणि संदर्भ - डॉ. केशव तुपे

- ६ मार्क्सवाद आणि साहित्य - स. दा. कऱ्हाडे
- ७ साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ – रा. ग. जाधव, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन पुणे
- ८ साहित्य आणि समाज – डॉ. सुनंदा गोसावी, डॉ. विलास खोले
- ९ साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ - अंजली सोमण, प्रतिभा प्रकाशन पुणे
- १० मराठी सामाजिक नाटक आणि समस्या - कल्पना परांजपे
- ११ समाज आणि साहित्य – डॉ. अविनाश सहस्रबुद्धे
- १२ परिवर्तनाचे प्रवाह – डॉ. मनोहर जाधव
- १३ साहित्याची निर्मिती प्रक्रिया – डॉ. आनंद यादव
- १४ साहित्य समीक्षा आणि संवाद – डॉ. रवींद्र ठाकूर, दिलीप राज प्रकाशन पुणे
- १५ सांस्कृतिक मूल्यवेध – रा. ग. जाधव
- १६ मराठी साहित्यातील स्पंदने – गो. म. कुलकर्णी, सुवर्ण प्रकाशन पुणे
- १७ साहित्याचे समाजशास्त्र – श्रुती. श्री. वडगबाळकर

Mapping of Program Outcomes with Course Outcomes

Class: M.A. II (Sem IV)

Subject: MARATHI

Course: Theory

Course Code: PAMR244

Title of Course : साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

Weightage: 1= weak or low relation, 2= moderate or partial relation, 3= strong or direct relation

Course Outcomes	Programme Outcomes (POs)							
	PO 1	PO 2	PO 3	PO 4	PO 5	PO 6	PO 7	PO 8
CO 1	1	2	2	1	2	2	2	2
CO 2	2	3	2	2	2	2	1	2
CO 3	2	2	2	1	3	2	3	2
CO 4	2	2	2	2	2	2	2	3
CO 5	2	2	2	2	1	2	2	2
CO 6	2	2	3	2	2	1	2	2
CO 7	2	2	2	2	2	2	2	1
CO 8	2	1	2	2	1	1	2	2

Justification for the mapping

PO1: Research Related Skill and scientific temper

CO1: स्वातंत्र्यपूर्व व स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील साहित्याचे सामाजिक स्वरूप लक्षात येईल. साहित्यप्रवाहाच्या निर्मितीचा शोध घेता येईल. साहित्याची संकल्पना समजावून घेऊन त्या-त्या कालखंडातील साहित्याचा समाजावर कसा परिणाम झाला हे शोधण्याची संशोधनात्मक दृष्टी विकसित होईल.

PO2: Effective Citizenship and Ethics

CO2 : समाज जीवनाचे महत्त्व लक्षात येईल. साहित्य आणि समाज यांचा परस्पर संबंध लक्षात येईल. स्वातंत्र्यपूर्व व स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील महाराष्ट्राची परिस्थिती आणि सामाजिक असमानता याचे आकलन होईल. त्या पाश्र्चमीवर साहित्याचे मुल्य व स्वातंत्र्य , समता व बंधुता का महत्त्वाची आहे हे लक्षात येईल. लोकशाही चे महत्त्व लक्षात येऊन सामाजिक स्थिती सुधारता येईल याची जाणीव होईल.

PO3: Social Competence and communication skills:

CO6: साहित्यावर समाजसुधारकांच्या विचारांचा तसेच बुद्ध, फुले, आंबेडकर यांच्या विचारधारांचा प्रभाव लक्षात येईल. साहित्य निर्मिती वरील वाङ्मयीन राजकीय, सामाजिक चळवळीचा प्रभाव लक्षात येईल. विद्यार्थ्यांमध्ये सामाजिक समतावादी दृष्टिकोन रुजेल.

PO4: Disciplinary Knowledge

CO2: समाज, संस्कृती आणि साहित्यपरंपरेचा अनुबंध लावता येईल. साहित्याची भाषिक वैशिष्ट्ये आणि वेगळेपणा लक्षात येईल. त्यातील विचार लक्षात येऊन चिंतन सुरू होईल. तसेच वैचारिक

दृष्टीकोनात बदल होईल. सामाजिक आणि सांस्कृतिक घटनांकडे वैचारिक दृष्टीकोणातून पाहण्याचा प्रयत्न होईल.

PO5: Personal and professional competence :

CO3 : महाराष्ट्रात घडलेल्या घडामोडी व त्याचा साहित्यनिर्मितीवरील झालेला परिणाम लक्षात येईल. वैचारिक प्रगल्भता येईल. साहित्याचे महत्त्व लक्षात येईल. समजबदलासाठी साहित्याची भूमिका लक्षात येईल. त्याचा उपयोग विविध प्रसारमाध्यम यावर समजविषयक लेखन करण्यासाठी होईल. वैचारिक क्षमता व भाषिक कौशल्ये विकसित होतील.

PO6: Self- directed and life –long learning

CO7 : साहित्याचा अभ्यासातून विविध कालखंडातील बदलत्या समाजजीवनाचा अभ्यास करता येईल. साहित्य वाचन व अर्वाचीन काळातील बदलती वाडमयीन अभिरुची लक्षात येईल साहित्याचा समाजावर पडलेला प्रभाव अभ्यासता येईल. त्याचा परिणाम दीर्घकाळ समाज व जीवन यांचा अभ्यास करण्यासाठी होईल.

PO7: Environment and Sustainability:

CO3 : साहित्याच्या अभ्यासामुळे समाजातील संस्कृती, परंपरा, रूढी यांचा परिचय होईल. समाजाची सामाजिक,राजकीय संस्कृतिक आणि आर्थिक परिस्थिती लक्षात येईल. सामाजिक वातावरणात सुधारणा करून, सर्वच समुदायासाठी समृद्ध आणि टिकाऊ सामाजिक वातावरण होईल.

PO8: Critical Thinking and Problem solving:

CO4 : साहित्याच्या माध्यमातून समाजातील असमानता स्पृश्य-अस्पृश्य ,जातीय भेद यांची जाणीव विद्यार्थ्यांना होईल. साहित्यनिर्मितीमध्ये लेखकाचे व वाचकाचे महत्त्व लक्षात येईल. त्यामुळे सामाजिक जागृती होऊन ते बदलण्यास तयार होईल.
